

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegraful Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Constituția

bisericii gr.-ort. române din Ungaria și Transilvania

de Ioan A. de Preda.

(Urmare).

Aceasta este pe scurt starea lucrului pentru biserica gr.-or. română din Ungaria până la anul 1848. Una miie de ani și mai bine a vegetat ea nebagată în seamă și cuprinsă chiar și de odiul, că ceice aparțineau ei nu puteau să ocupe oficii publice și nu puteau să exerciteze drepturile politice; ba în timpurile mai vechi nu puteau chiar nici să agonisească imobilități sau să poarte vre-o industrie sau negoț, — dacă cumva nu erau părtași ai nemeșugului unguresc.

Să nu se creadă însă, că privilegiile dela anii 1690, 1691 și 1779, precum și art. leg. XXVII/1791 și X/1792 ne-ar fi avut în vedere pe noi, pe Românii gr.-or. Ele au fost date emigranților Sârbi, Macedo-Români, Bulgari ș. a. Și deși altcum nu se află în legislațiunea Ungariei nici o urmă despre aceea, că Români gr.-or. ca atari să fi fost anume eschiși dela favorurile legilor de mai sus — după cum se află pentru Ardeal o atare dispoziție în instrucțiunea dela anul 1810 dată episcopului Vasile Moga, în care anume se zice, că «privilegiile nației illirice din Ungaria nu se extind și asupra clerului neunit din Ardeal» — totuș nu se află nici despre aceea urmă, ca vre-un episcop de-ai noștrii să fi luat parte înainte de 1848, în baza art. X/1792, la dieta ungară.

Din contră, reiese din § 2 al art. de lege IX/1868 apriat: că favorurile acordate prin art. de lege X/1792 pe seama neuniților, numai prin articolul de mai sus au fost extinse și asupra Românilor de confesiunea orientală.

Românii gr.-or. din Ungaria au fost ajuns în urma unirei sub ju-

risdicțiunea și stăpânirea patriarhatului sârbesc. Imprejurarea aceasta le-a adus negreșit favoruri în trebile lor bisericesti. Cu atât mai multe defavoruri însă din punct de vedere național, întrucât adevărații Sârbi întreprinsă toți pașii posibili, ca să-i desnaționalizeze și să-i prefacă în Sârbi. Și întreprinderea aceasta negreșit că cu timpul și reușia, dacă nu-i succedea Marelui Andreiu să exopereze la anul 1864 restaurarea vechii mitropolii românești pentru Ungaria și Transilvania și totala despărțire hierarhică a Românilor de către Sârbi.

Stările de lucruri din Transilvania.

În Transilvania, despărțită după lupta dela Mohács de Ungaria, soarta confesiunii noastre a fost, dacă se poate și mai tristă. În Ungaria totuși mai eram ocrotiți ca coreligionari, din partea Sârbilor; în Transilvania însă apăsați și urmăriți, când de catolici, când de greco-catolici, când de calvini.

În Transilvania domnea în baza legilor așanumite «Aprobate et Compilate», Uniunea celor trei națiuni și patru confesiuni. «Unio trium nationum et quator confessionum». Cele trei națiuni singure îndreptățite erau: cea maghiară, cea săcuiască și cea săsească; iară confesiunile privilegiate și recunoscute de legislațiune erau: cea romano-catolică, cea calvină, cea luterană și cea unitară. Cele trei confesiuni din urmă fuseră în Transilvania mai curând aprobate și recunoscute de legislațiune decât în Ungaria. Și anume, confesiunea evanghelică luterană fu recunoscută de dieta țării din anul 1557, cea calvină de dieta din anul 1564, și cea unitară de dieta din anul 1571. Ceice nu aparțineau vre-uneia din aceste națiuni și confesiuni, erau lipsiți de drepturile politice, nu puteau ocupa oficii publice, nu puteau agonisi imobili, ba în timpurile mai vechi nu le era iertat nici

să învețe vre-o meserie sau carte. Aceasta era starea poporului nostru român gr.-oriental; ba chiar și a celor greco-catolici, deși aceștia în urma unirei cu biserica romano-catolică treceau drept aparținători acesteia. Ceice nu erau nobili — nemeși — erau iobagi — sclavi ai așanumitor domni de pământ. Dar și nemeșii, dacă nu aparțineau vre-uneia dintre cele trei națiuni și patru confesiuni recepte, puteau exercia pentru persoana lor drepturi politice, nu puteau ocupa însă oficii publice, pentru că acestea se împărțiau pe la diferite dicasterii după confesiuni. Astfel la guvern și la cancelaria aulică erau împărțite posturile de amployați după confesiuni. Fiecare confesiune avea rezervat pentru sine un anumit număr de oficianți în fiecare bransă și posturile acestea nu le putea ocupa altul decât unul de confesiunea respectivă. Praxa aceasta s'a susținut și după anul 1848 și până la inaugurarea dualismului și a sistemului de guvernare de azi. Astfel și în anii 1860—1867, sub domnirea așanumitului constituționalism fals, erau încă rezervate la guvernul țării — Gubernium regium — și la cancelaria aulică posturi în număr egal pentru toate confesiunile țării, între cari acum și pentru confesiunea gr.-orientală și gr.-catolică, — cari însă, durere, de multeori se ocupau cu indivizi, cari nu știau nici o boabă românește, dar aveau testimoniu că sunt de confesiunea gr.-orientală ori gr.-catolică. Noul sistem dualistic a nimicit apoi uzul acesta de sute de ani, introducând principiul la părere liberal: ca adevărații oficii să se ocupe fără respect la confesiunea și naționalitatea concurrentului. Praxa însă ne dovedește, că principiul acesta a avut drept urmare, că acum abia se mai află aplicați și de ai noștri în oficii pentru că azi naționalitatea și confesiunea nu se mai consideră;

iar aptitudinea o judecă domnia dela putere, după placul lor!

Afară de nemeși și iobagi mai existau în Transilvania și anume pe așanumitul fundul regiu — în țara săsească și în Săcuime — și libertini, oameni cari nu erau nici iobagi și nici nemeși. Aceștia pentru persoana lor erau liberi. Drepturi politice însă puteau exercia numai dacă aparțineau vre-uneia dintre cele trei națiuni și patru confesiuni privilegiate.

Din cele aici expuse este evident, că și în Transilvania confesiunea juca mare rol în politica țării și că aparținerea la confesiunea gr. orientală era piedecă de a putea exercita drepturi politice și de a ocupa funcțiuni în stat. De aici se explică deci pentru cele mai de seamă dintre familiile române de confesiunea gr.-or. și-au părăsit legea și cu ea apoi și naționalitatea și au devenit, ca toți renegeții, cu timpul cei mai înverșunați dușmani ai neamului din care au eșit. Starea aceasta de lucruri a durat în Transilvania, ca și în Ungaria, până la art. XX/1848 valabil, în urma uniunii Transilvaniei cu Ungaria de nou decretate — și în Transilvania, și resp. până la inaugurarea statut. organic. Pentru că deși în cursul timpului s'au mai îndulcit încâtva, când prin rescripte împăreștești, când prin legislațiune, amara soartă a celor de confesiunea noastră, baza deplinei îndreptățiri a confesiunii noastre în stat o formează, pe lângă articlii de lege IX și LIII ex. 868 și XLIII/895, îndeosebi statutul organic, prin care i se garantează bisericii noastre deplină autonomie.

Făcând o reprivire în trecut aflăm, că confesiunea noastră gr. orientală prin art. I. titlul VIII al Aprobatorilor și Compilatorilor a fost declarată de confesiune *sufertă* în stat, până la bunăvoința principilor și a regnicolarilor: Usque ad beneplacitum Principum.

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

Cuore-Inimă de copil, de Edmondo de Amicis.

„Biblioteca pentru toți“ editată de librăria Alkalay a publicat în 1908 sub Nr. 426—429 o broșură cu titlul de mai sus, în traducere, după a 351 ediție.

Această publicațiune cred că merită a o primi cu bucurie, căci în literatura pedagogică română numai arareori ne este dat a ne întâlni cu astfel de cărți de adevărată valoare pedagogică.

Tractează evenimentele unui an școlar ale unui elev din clasa III. primară. Se împarte în 10 capitole — 10 luni — începând cu Octomvrie, fiecare capitol are mai multe subîmpărțiri, cari la oaltă formează un întreg.

Amintirile se încep cu prima zi de școală:

Octomvrie.

Iată de ce e vorba: Enrico e dus din nou la școală, ajungând își revede colegii, profesorii, cu toate acestea gândul lui e tot la petrecerea de vară. Școala îi se pare mică. Anul se începe cu o nenorocire. Un băiat pentru a scăpa dela moarte pe altul e călcat de omnibus. În ziua următoare mai

primesc un coleg din Calabria. Mai are mulți colegi, pe cari ni-i descrie cu toate scăderile și avantajile. Franti e obraznic și într-o zi începu a măimuta pe mama lui Grossi, care infurindu-se asvârli un călămar, care lovi pe prof-sorul ce tocmai intra. La întrebarea cine e? Garone o luă asuprăși, profesorul recunoscă nevinovăția lui și îl evaficose de suflet nobil. Enrico era iubit de profesoare, azi chiar îl vizita cea din cl. I. Seara plecă cu mama să ducă nește rufe unei femei sârmane. Intrând recunoscă pe colegul Grossi, care își dădea lecția pe scaun. Sosind acasă, tatăl îi dădu o lecție despre școală pentru a-l face mai silitor. În ziua următoare enarează povestirea lunară despre un sârman băiat, care în călătorie primise în dar mulți bani dela călători, pe cari îi înapoiază auzindu-i că necinstesc țara lui. Tot asară văzu un copil care perdu 30 parale și plângea în drum, tocmai atunci eșiră fetițele dela școală, cari îndată îi colectară paralele.

Fiind ziua morților, mama lui din nou îi reamintește jertfele ce au depus cei morți pentru fericirea copiilor, îl sfătuie a cinsti pe aceștia totdeauna.

Noemvrie.

Ne descrie pe prietinel Garone cu toate calitățile lui nobile. Dar avu și colegi îngâmfati, cum era Nobis, care îi zise lui Betti: „Tatăl tău e zdrănturos“, acesta îi

spuse tatălui întâmplarea, și tatăl veni la școală, tocmai când sosi și tatăl lui Nobis, care face ca cel greșit să ceară ertare. În ziua următoare veni profesoara fratelui celui mic pentru a-l vizita fiind bolnav, povesti multe despre elevii ei, pe cari îi iubește mult. În fața profesoarei Enrico a arătat lipsă de respect față de mama sa, pentru că fu muștrat de tatăl, care îi arată suferințele unei mame pentru copiii ei. Mergând la preum-b'are ajunse în fața unei prăvălii, văzu pe Coreti care descărca lemne și spunea lecția, îi făcu o vizită. Ne descrie în următoarele pe profesori, pe director ce pe un bun părinte ni-l prezintă. Mergând din nou pe trotuar văzu soldații pe cari îi priveau cu mirare. Între privitori era și Neli pe care îl ocrotea Garrone contra sburdalnicilor, pentru aceasta mama lui îl cinsti cu un lanț. Cel mai bun din clasă e Derossi, care a căpătat să decopieze povestirea „Micul cerceș lombardian“, în care povestește jertfa unui copil adusă pentru țară. Trecând Enrico pe lângă un sărac, nu l-a ajutat, pentru că mama din nou îl muștră, arătându-i răsplata pomane.

Decemvrie.

Prima Decemvrie e amintită cu descrierea amicului Garoffi, ni-l prezintă de negustor și om cu inima binevoitoare. Cu totul alte maniere întâlnim la Votini, căruia îi place a fi admirat, dar e bun și el de inimă. Sosind iarna, copiii o primesc cu bu-

curie. Tatăl lui Enrico îi atrage atențiunea a se gândi puțin și la aceia cari sunt mai puțin norocoși și cărora le aduce sărăcie. Azi veni zidărașul la Enrico, pe care îl primi bine și s'au jucat mult împreună. Jucându-se cu zăpadă, Garoffi a atins pe un bătrân, rănindu-l la ochi, dar a cerut ertare. În ziua următoare a absentat profesorul, îl substitui o profesoară. A doua zi merse Garoffi în casa rănitului și în schimbul ertării dădu nepotelului colecția sa de mărci. Urmează povestirea lunară despre un copil de 12 ani, care ajută în muncă pe tatăl său noaptea, spre a-l ușura; în sfârșit e decoperit, acum înțelesă de ce îi mergea mai slab cu școala. Medalia dela sfârșitul lunii o primi Stardi, care încă e copil de cinst. Enrico din nou e neascultător. Tatăl îi dădu lecție pentru a fi recunoscător profesorilor.

Ianuarie.

Profesorul se bolnăvi și-l substitue „cel mic“, copiii începură a face gălgie, deodată Garone sări sus și amenință pe cei ce vor mai face larmă. Azi făcu vizită lui Stardi și rămase încântat de biblioteca cea frumoasă. Precosi încă e de model, tatăl său e ferar, care îl tractează de tot dur. Pe mâne l-a invitat și pe el Enrico împreună cu ceilalți colegi, ne lăsându-l tată-său n'a venit. Derossi a ținut o vorbire despre înmormântarea lui Victor Emanuel. Pe când vorbea, numai Franti se măimuta, repe-

pis et regnicularum. Starea aceasta de biserică numai suferită avea drept urmare, ca nu numai ea, ca biserică, ci și credincioșii ei să fie lipsiți de orice drepturi în stat, rezervate fiind aceste numai pe seama aparținătorilor la cele trei națiuni și patru confesiuni recepte, adică de stat recunoscute și adoptate.

Soarta bisericii noastre, a preoților și a credincioșilor ei, în decursul timpului încetul cu încetul s'a mai ameliorat încetiva: Astfel la anul 1595 principele Sigismund Bathori la rugarea mitropolitului gr. or. Ioan de Prislop a scutit preoțimea noastră de mai multe sarcini grele, ce până aci trebuia să le supoarte cu poporul de rând împreună. Următorul lui Sigismund, principele Gabriel Bathori, prin ordinațiunea sa din anul 1609 a acordat preoțimei gr. or. dreptul de a se putea strămuta cu știrea episcopului de pe o moșie pe alta, scutind totodată pe preoți de serviciile ordinare iobăgești și mărginind serviciile lor la prestarea unor daruri anumite.

La anul 1643 principele George Rákoczy prin decret a introdus în bisericile noastre limba română, ca limba oficială în locul celei slavone de până atunci. Pasul acesta însă nu l-a făcut de dragul limbii noastre, ci cu scopul de a câștiga pe Români pentru calvinism, prin cărțile bisericești scrise în limba românească, însă în spirit calvin.

La anul 1659 mitropolitul Sava Brancovici a exoperat dela principele Acațiu Barcsay, scutirea clerului gr. or. de decimă. Tot mitropolitul Brancovici a exoperat dela principele Mihail Apafi decretul din anii 1663 și 1673, prin care nu numai preoții, ci și averile bisericilor gr. or. au fost scutite de decimă, — o dispozițiune aceasta, care mai ales în fundul regiu și la Sași puțin a fost respectată, — fiindcă pastorii săsești își primiau salariul lor din aceste decime, ce incurgeau mai cu seamă dela Români.

(Va urma.)

Remunerația catihetilor.

Domnul ministru de culte și instrucțiune publică a trimis, sub numărul 32268/V din anul curent, tuturor autorităților supreme bisericești în cunoștiințarea următoare: «Procedura referitoare la plățile remunerațiunii acordate până acum din partea ministeriului de instrucțiune publică pe seama catihetilor dela școalele medii, respective la vidimarea chitanțelor din partea directorilor, o modific astfel, că întrucât catihetul acceptat pe baza §-lui 9 din art. de lege XXX dela 1883, ar propune elevilor din școala medie *religiunea*, cu eludarea uzului

de până acum, *în limba maternă a elevilor*, directorul institutului poate *vidima fără piedecă chitanța despre remunerația asemnată*. Despre ce am onoare a vă încunoștiința, spre mai departe procedere. Budapesta, 6 Maiu 1914. Iankovich m. p.»

Examenale alegătorilor.

Biroul central din Arad, înființat de comitetul executiv al partidului național român, dă următoarele sfaturi cărturarilor, plugarilor și meseriașilor români:

Ziua când se vor începe examenale este pusă pe 17 Maiu, aceeași zi aproape în fiecare comitat. Examenale vor ține până la sfârșitul lunei (cel puțin 100 de inși pe fiecare zi), dar bine să băgați de seamă, că înștiințarea la examen, se poate face numai până la ziua începerii, adică mai pe urmă la 16 Maiu r., orele 12 înainte de amiază. În unele comitate se poate face înștiințarea și în ziua 17 Mai. Totuși să nu lase nimeni înștiințarea pe cea din urmă zi, ci s'o facă din bună vreme, căci astfel nu avem să ne temem de apucături!

După 17 Mai nu se poate înștiința nimeni, chiar și dacă examenale ar ține mai multe zile.

Înștiințarea se face la pretură, pe sate, iar în orașe la primărie. Felul înștiințării este după voia omului: sau cu vorba, sau în scrisoare.

Celce se înștiințează cu vorba, trebuie să meargă el însuși la pretură, sau orașeni, la primărie, în ceasurile de slujbă, adică acum în Mai cam numai între 8—1 înainte de amiază. Vara nu se prea țin ore de slujbă după amiază între 2—5 sau 3—6, dar unde se țin, acolo înștiințarea se poate și în această vreme.

Așadar prin tată, prin frate, prin prieten sau străin, nu te poți înștiința, nici prin avocat. Trebuie să mergi însuși!

Celce se înștiințează în scrisoare, o poate face pe o bucată de hârtie, pe o cartă postală, (levelezölap), sau pe o coală. Nu e silit să facă petiție (rugare) în toată formă. Ajunge atât:

Domnule Primpretore! (Orășeni: Domnule Primar!) Dorosc să mă supun la examenul de scris și cetit, pentru a dobândii drept de vot la alegeri. Alătur cartea de botez, din care se poate constata că am trecut de 30 ani. Binevoii a lua la cunoștiință anuntul meu. Datul. Cu stimă: (Numele și locuința).

Nu se cere negreșit, ca să alături cartea de botez pentru dovedirea vârstei. Aceasta se poate arăta și la examen. Dar tot ca să ne ferim de apucături, de cari e plină noua lege electorală, e bine să facem hârtiile în toată regula. La examen se poate arăta și alt document autentic, nu numai carte de botez, spre a lăvedea vârstei. De pildă cartea de slujbă, pașaportul, cartea de cununie, certificatul de meserie (ipargazolvá y) etc. Și aici e bine însă, ca să avem la noi cartea de botez, deoarece primpretorele, (resp. primariul) are drept să respingă pe cel ce se înștiințează, fără ca să poți face recurs în contra respingerii. Ești silit să rămâi la examenul de pe anul viitor.

Scrișoarea de înștiințare se poate face în ori ce limbă.

Nu e prescrip niciări să o faci în ungurește sau în limba maternă. Acolo unde nu e nădejde, ca să avem majoritate la alegeri, sau avem majoritate de voturi absolut sigură, acolo să se facă înștiințările

său pentru a vedea o vilă, profesorul prepetrar arată un călămar povestindu-le și istoricul lui, din care a reeșit a fi tatăl lui Grossi acel osândit, pe care îl și recunosc în ziua următoare; deatunci îl iubea mai mult pe Grossi.

Urmează povestirea lunară: Infirmiterul tatii. Un copil merse a vizita pe tatăl bolnav în spital, din eroare i-s'a arătat alt bolnav pe care îl îngrijea; acum ești alt om din o odată în care recunosc pe tatăl său; mai rămase încă câteva zile lângă bolnav, după ce muri, se îndepărtă. Enrico merse a vizita pe Precossi, care îi dăruie un pachet de cue. Intr-o seară mergând la circ recunosc un copilăș; văzând că le merge slabut, tatăl scrisse un articol în gazetă laudându-l, în următoarea sară circul era plin, la fine copilășul recunoscând pe Enrico îl sărută și îi dăruiește bomboane ca recunoștiință.

Urmează întâmplarea unei femei, care perduse o copilă; o află nește domni, cari îi dădură copilul un inel. La oră profesorul le povestea viața orbilor, cum pipăie, cetesc, scriu și iubesc muzică. Aseară merse a vizita profesorul bolnav, aci primi multe sfaturi, la despărțire îl cinstește cu o portocală. Pe drum se purtă din nou necuviincios, pentru că tatăl fu silit a-i da iar o lecție de morală. (Va urma.)

numai românește, ca și cu prilejul acesta să demonstrăm drepturile limbii noastre. Acolo însă, unde majoritatea noastră e îndoiioasă, să facem înștiințarea în amândouă limbile — românește și ungurește — ca nu cumva să pierdem drepturile prin asta. Cu vremea se va stabili o practică sigură.

Ungurește se face înștiințarea astfel:

Tekintetes Főszolgabíró ur! (Sau: Tekintetes Polgármester ur!) A f. hó 17 megkezdődő és irni-olvasni tudásom igazolását célzó választójogi vizsgának a'avetem magamat. Születési anyakönyvi kivonatomban csatolom, esetleg a vizsgát felmutatom. Kérem jelentkezzem tudomásul vete é. Kelt... tisztelettel, (nume și locuința).

Grijăți să dați adresă bună. Despre ziua examenului va fi înștiințat fiecare, tot în scris, la adresa ce o dă. Cu toate acestea, dacă te-ai înștiințat în scris, e bine, să încredințezi pe cineva, să caute, pe ce ziă țigi s'a pus terminul, căci dacă nu te înfățișezi precis la termin, nu te mai primește la examen. Iarăși o cursă!

Toate îndrumările ce vă dăm, și ori ce lămurire mai doriți, sunt dator să vi le dea antiștii comunale, mai ales notarii și pretorii. Lucrurile astea trebuie să le dea spre știrea tuturor, cu toba, sau cu publicații la casa satului. Mergeți și cereți cu stăruință să vă dea îndreptările, ce mai doriți.

Frați Români!

Puterea ni se imbie. Să nu fim nici rușinoși, nici leneși! Grăbiți-vă să dovediti, că sunteți vrednici de drept la votare!

Pentru cluburile comitatense și pentru intelectuali români din centrele pretoriale (unde se fac examenale) avem următoarea rugare:

Cluburile să trimită un delegat pe lângă fiecare comisie de examinare, care delegat să fie de față, ca bărbat de încredere al partidului nostru, și numai decât să ne dea de știre, dacă se va săvârși vre-o nedreptate. Să depeșeze și ministrului de interne. Materialul adunat se va prezenta camerei, în chip de interpelație.

Am fi făcut din centru delegarea bărbaților de încredere, dar vremea e prea scurtă. Rugăm însă cu stăruință pe fiecare intelectual român, membru credincios al partidului nostru, ca să treacă peste formalitatea unui mandat primit la persoană, să se considere bărbatul nostru de încredere, și să asiste cu energie la examene. Examenale sunt publice, și chiar numai prezența pasivă a unui fruntaș român, va feri pe plugarii noștri de o mulțime de abuzuri.

Arad, 9 Maiu 1914.

Biroul Central.

Revistă politică.

Austro-Ungaria.

Fortificații în Ardeal. În delegațiunea ungara domnul Chorn a cerut, ca ministrul de războiu să se îngrijască de fortificații în Ardeal; nu pentru că s'ar purta cu neîncredere față de România, ci pentru că monarhia să stee gata pentru toate eventualitățile. Ideea nu a prea avut resunet, nici în cercurile politice maghiare, cu atât mai puțin în cercurile politice austriace, cari au sfat-o de provocatoare față de România și de chemată să instreineze și mai mult pe Români din regat de monarhia noastră. Sulevată fiind însă în delegațiune chestie aceasta, ea dovedește, că uni dintre Maghiari au intrat în grijă, în urma succesorilor pe cari le-a avut România în vara trecută și încep să se teamă de surprinderi. Dar fortificațiile, fie cât de multe și cât de puternice în Ardeal, n'au să i scape de grijile în cari au intrat, pentru că astăzi nu se mai pune prea mare greutate pe fortificații în războaiele purtate. În loc de fortificații, mai bine ar fi deci să se ceară cu toate insistențele întărirea sentimentului patriotic la popoarele din Ardeal și din Ungaria, prin împlinirea dorințelor lor juste și legitime. Căci în sfârșit și fortificațiile, dacă s'ar arunca multe milioane pentru ridicarea lor, vor trebui se fie epărate. Și cine să le apere?..

România.

Familia regală în Dobrogea Nouă. Sămbătă Suveranii români au plecat din București cu suita mare la Oltenița, unde s'au imbarcat și au început o excursiune pe Dunăre, pentru a vizita partea nouă a României. Suveranii români sunt însoțiți în călătoria lor de domnul prim-ministru Brătianu, de dl ministru de interne Morțun și de dl Dr. C. Angelescu, ministru de lucrări publice. S'a făcut și se va face pretutindenea primire frumoasă familiei regale române, care dela malul Dunării va face excursiuni în toate părțile noului teritoriu cu automobilul.

Alegerile pentru constituantă. Conducătorii partidului conservator aranjază pretutindenea în țară întruniri publice, pentru a îndupleca alegătorii să-și dea voturile pentru candidații lor. Partidul conservator e contrar al revizuirii constituției, și mai ales contrar al colegiului unic la alegeri, astfel în programul guvernului liberal. Alegerile pentru constituantă promit deci a fi foarte animate; dar cu toate acestea să crede, că partidul liberal, aflător la putere, va eși învingător din ele și va dispune de cele două treimi de voturi, necesare pentru a putea fi modificată constituția.

Străinătate.

Situația în Albania. Principele Wilhelm al Albaniei, care n'a putut să-și formeze încă un guvern stabil, pentru că mereu trebuia să-l primească, a încredințat de nou comisiunea internațională de control cu guvernarea țării. Comisiunea s'a pus apoi în legătură cu Zographos, șeful resculților din Epir, invitându-l la o consfătuire, pentru a negocia împreună, în scopul legării păcii. Zographos a dat ascultare invitației și a plecat, împreună cu omul său de încredere, Carapanos, la Santi Quaranta, unde însă n'a putut afla locuința potrivită, nici el, nici membrii comisiunii de control, și astfel au plecat toți la Corfu, unde decurg acum negocierile. Din partea comisiunii s'au făcut lui Zographos următoarele propuneri: Epirul se fie împărțit în trei județe grecești. Consiliile fam liare, alese de populațiune își vor împlini misiunea judiciară sub conducerea unui judecător, numit din partea principelui Wilhelm. În administrație se admite limba greacă, în școale însă limba de propunere va fi cea albaneză. Jandarmeria va fi compusă numai din locuitori de ai ținutului respectiv și va fi comandată de ofițeri olandezi. Dacă resculții vor accepta condițiile, pacea e asigurată în Albania. Intre resculți și albanezi s'au mai întâmplat mai multe ciocniri, cu rezultat favorabil când pentru unii, când pentru alții.

Serbarea pomilor și a paserilor din Nucet.

Martii, în 8/21 Aprilie 1914 (a 3-a zi de sf. Paști), populațiunea din Nucet a îmbrăcat haină de sărbătoare. Des de dimineață flăcăii comunei înălțându-se ca sprinteni împodobiți cu covoare țărănești au grăbit spre Cornățel, întru întâmpinarea celor cari nenumărate jertfe aduc pentru binele și luminarea țărănului muncitor, întru întâmpinarea dlor Dr. Vasile Stan, prof. sem. și Nic. Iosif, inv. penz., totodată membri ai comitetului central al Reuniunii agricole sibiene și Vic. Tordășianu, secretarul ei. La întâlnire, invat. penz., dl Ion Olariu, binevenitează pe cei sosiți și-și exprimă bucuria, că lui, care înainte cu 20 ani binevenitase acest comitet al Reuniunii agricole în comuna Roșia, când cu înființarea primei însoțiri „Raiffeisen”, că tot lui îi revine și azi plăcuta sarcină de a zice primul cuvânt de bună venire la lucrarea închinată binelui consătenilor săi din Nucet. Călea până în Nucet am făcut-o apoi în cântecele călăreților și între grupurile de tineri și bătrâni, postări pe ambele laturi ale drumului. La capătul satului ne găsim față în față cu toată suflarea din Nucet și cu numeroși fruntași sosiți din comunele Roșia săs. și Cornățel.

Aici cuvinte de bună sosire rostește preotul gr. cat., dl Ion Tatu, care asigură Reuniunea de dragostea obștei din Nucet. Atât la vorbirea dlui Olariu, cât și la a dlui Tatu a răspuns, în cuvinte calde secretarul Tordășianu. Remarcă, că în strada, pe unde am trecut, femelele din Nucet au ridicat arcuiri formate din podobe de lucrurilor mănolilor lor.

Salele școlii fiind puțin încăpătoare, serbarea pomilor și a paserilor s'a ținut în mod serbătoresc în curtea școlii. Introducerea s'a făcut cu o frumoasă rugăciune, cântată de corul școlarilor, condus de harnicul invitat Nic. Bogdan. Părintele Tatu pune în curent obștea despre lucrările ce le îndeplinește Reuniunea agricolă pentru înaintarea bunei stări a economiei noastre. Secretarul Tordășianu accentuează, că dela 1910 Reuniunea agricolă cu scop de a îndrăgi populațiunea tot mai mult cu cultura pomilor, a introdus serbarea pomilor și a paserilor, cu care prilej ea dăruiește pentru copii de școală a'toi, pe care ei îi plantează și ei îi îngrijesc până aduc roade. De astădată Reuniunea dăruiește 60 altoi meri. Intre aceea o școlăriță a recitat bine poezia „Om și paserea”; a urmat apoi corul școlarilor cu cântarea „Cucul”. În cuvântarea sa de preste o oră dl prof. V. Stan, a vorbit frumos și atrăgător despre foloasele ce ni le aduc pomii și păsările și face apel la tineret să înmulțască pomii și să cruțe păsările, acestea harnice împreună muncitoare ale economiei. După dl Stan, corul școlarilor a înnotat cântarea „Paserea în timpul iernii”, după care membrul din comitet

tând scandalul fu dat afară din școală. Urmează povestirea lunară „Toboșarul sardian”. Un copil de 13 ani luptând cu viața s'a angajat a face un serviciu patriei, pentru a o scăpa de Austriaci, s'a ales cu o rană, în urma căreia i-au tăiat piciorul. Primind Derossi prima medalie, Votini îl învidiază așa de tare, de-și mușcă degetele de ciudă, li și făcând o medalie de hârtie colegii, desemnând pe ea șerpi, Derossi o rupe. Franti e dat afară de 7 zile. Azi îl aduce mamă-sa, în urma multor rugăminte fu primit iar. De încheiere amintește alte sfaturi ce i le spuse mamă-sa despre speranță.

Februarie.

II. Premiul din luna aceasta l-a primit Precossi. Toți s'au bucurat de aceasta, eșind pe drum văzând pe tatăl lui, căruia i-a comunicat directorul despre distincția fiului său. În urma acesteia și Enrico s'a simțit nemulțumit cu sporul său, și se hotărâ a se apuca de muncă din toate puterile.

Precossi azi făcu vizită lui Enrico, pe care îl cinsti cu un tren, cu care se jucase. Toți iubesc pe Precossi, numai Ncb's se șterge de căteori îl atinge, e un îngâmfat. Eșind azi dela școală văzu o mulțime de oameni, în mijloc era un zidar, care căzu jos din catul IV, e mai mort, totuși erau atinși de durere, numai Frantinu, pe care îl și muștră un om. Mergând Enrico cu tatăl

di Nicolae Iosif a tractat cu deplină competență despre cultura pomilor preste tot și în deosebi despre cum să urmăim la plantarea și la îngrijirea, ce să se dea pomilor.

Terminată serbarea școlară, mulțimea grăită 3—3, iar fiecare copil de școală cu câte un frumos altor în mână, a mers în cântece și în plină veselie la grădina locuitorului celui mai îndepărtat, la Ștefan Popa unde dl. Iosif a plantat în fața obștei un altor, arătând cum trebuie făcută groapa, cum trebuie curățat altorul, cum trebuie șezat etc. etc.

De aici procesiunea s'a îndreptat în aceeași exemplară ordine la grădina economului Ioan Băcilă, din partea opusă a comunei. Neobositul învățător Iosif aici a stăruit asupra feliului de pomi potrivii pentru regiunea solului din Nucet. Cu un cuvânt dl. Iosif a tractat pe lung și larg tot ce trebuie să știm, dacă este vorba de înțelepciunea cu cultura pomilor să fie folositoare. La fine s'au distr. bunit între poporațiune preste 100 b.șuri.

Erau orele 4 d. z., când s'a sfârșit această serbare înălțătoare, favorizată și de timp înălțător. La masa dată în cinstea serbării de dl. învățător Olariu, s'a închinat pentru conducătorii Reuniunii, pentru frunții comunei, pentru dnii advocați Dr. Fruma și Dr. Olariu, fiii foștilor învățători din Nucet, apoi gândindu-ne și la eroul pierdut prea de timpuriu, am dăruit, care cât am putut, pe seama fondului Aurel Vlaicu pentru stipendiarea tinerilor meseriași cu scop de înmulțire a cunoștințelor în străinătate.

Învățătorul.

Convocare.

În înțelesul §§-lor 12 și 13 din statute membrii „Reuniunii femeilor române din Sibiu”, se convoacă în

adunarea generală ordinară pe *Duminecă, în 14 Iunie 1914 la 11 ore a. m. în localul reuniunii (Berg-Gasse Nr. 9).*

Ordinea de zi a adunării este:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raport despre activitatea comitetului în 1913/14.
3. Revizuirea rațiocinului pe anul 1913 și statorirea bugetului pe anul 1915.
4. Alegerea comitetului.
5. Propuneri eventuale.
6. Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.
7. Închiderea adunării generale.

Din ședința comitetului „Reuniunii femeilor române din Sibiu”, ținută în 6 Maiu 1914.

Maria Cosma m. p. Dr. Beu m. p.
presidentă. secretar.

Dela școala comercială din Brașov.

Ordinea examenelor publice de maturitate și de clasă de încheiere, cari se vor ține cu elevii școlii comerciale superioare gr. or. române la finea anului școlar 1913—1914, e următoarea:

Examenul de maturitate se va ține în zilele de Luni în 2, Marți în 3 și Miercuri în 4 Iunie v. a. c. în localul școlii. La acest examen, deschis pentru publicul mare, nu pot lua parte școlarii.

Examenul de clasă se vor ține în sala clasei a doua în zilele următoare dela 7—12 ore a. m.

Miercuri, în 28 Maiu v. Cl. I. comercială. 1. Religioasă, prof. Dr. St. Stinghe. 2. Română, prof. I. Pricu. 3. Principii comerciale, prof. I. Socaci. 4. Maghiară, prof. Dr. I. Băciu. 5. Matematică, prof. V. Micule. 6. Germană, prof. Dr. I. Băciu.

Joi, în 29 Maiu v. Cl. II. comercială. 1. Religioasă, prof. Dr. St. Stinghe. 2. Română, prof. Dr. I. Băciu. 3. Cunoștințe de drept, prof. I. Socaci. 4. Aritmetica comercială, prof. I. C. Panțu. 5. Franceză, prof. I. Pricu. 6. Chimia și merceologia, prof. A. Vlaicu. 7. Istoria, prof. I. Petrovici.

Vineri, în 30 Maiu v. Cl. I. comercială. 1. Fizică, prof. V. Micule. 2. Franceză, prof. I. Pricu. 3. Geografia, prof. G. Vătășar. 4. Istoria, prof. I. Petrovici. 5. Aritmetica comercială, prof. I. C. Panțu.

Sâmbătă în 31 Maiu v. Cl. II. comercială. 1. Maghiară, prof. Dr. I. Băciu. 2. Matematică, prof. V. Micule. 3. Geografia, prof. G. Vătășar. 4. Contabilitate, prof. I. C. Panțu. 5. Economia națională, prof. I. Socaci. 6. Germană, prof. Dr. I. Băciu.

Sâmbătă, în 24 Maiu v. În 7 ore dimineața va fi examenul verbal cu privațiștii clasei I și II comercială.

Duminecă, în 1 Iunie v., după serviciul divin, la care vor participa toți elevii

și profesorii, se va încheia în mod solemn anul școlar 1913—1914 în edificiul școlii.

La încheierea anului școlar în 1 Iunie v. fiecare elev va primi certificat școlar și un exemplar din anuarul școlii. Elevii absenți, precum și restanțierii de didactru etc. nu vor primi nici certificatul, nici anuarul școlii.

La examenele acestea, precum și la festivitatea de încheiere a anului școlar, sunt invitați cu toată stima părinții, amicii și binevoitorii acestei școlii.

Brașov, (Brasó), în 21 Aprilie v. 1914. Direcțiunea.

NOUTĂȚI.

Curs pentru profesori. În vacanțele de vară ale anului trecut s'a fost organizat un curs de fizică experimentală pentru profesorii științelor naturale dela gimnazii și școale reale, în scop ca profesorii să cunoască progresele cele mai nouă pe tereul fizicii. În considerare că la cursul din anul trecut n'au putut fi primiți toți cei ce s'au anunțat, ministrul de culte și instrucțiune publică a hotărât să mai organizeze un curs, care se va ține din 2 până în 11 Iulie a. c. în Budapesta. Vor fi primiți cel mult 50 de profesori. Anunțurile pentru curs au să se facă până în 20 Mai.

Regiment aviativ. Ministrul nostru de război, cum se vestește din Viena, a decis să se înființeze un regiment aviativ. Regimentul va avea opt companii, ear ofiterii și soldații au să primească un adaus de serviciu.

Înaintări în armata comună. Cu ziua de 1 Maiu au fost înaintați următorii Români aparținători armatei comune: La statul major e împărțit locotenentul Cornel Savu din reg. de inf. Nr. 5. La rangul de vice-coloneli sunt înaintați: maiorul Mhai Cioban din reg. de inf. Nr. 33. Arad, și Constantin Hadia din reg. de inf. 85 Muramurăș. La rangul de maiori, căpitani ai auditorii: Cornel Bărdosy și dr. Adrianu Nedeșcu. La rangul de căpitani, locotenenți: Sabin Banciu reg. de inf. nr. 44 Budapesta, Ștefan Mlea reg. de inf. nr. 85 Muramurăș, Amos Pop la școala superioară reală din M.-Weiskirchen, Mihai Stoica dela reg. de inf. nr. 33 Arad la reg. de inf. nr. 85 Muramurăș, Aurel Suciu la reg. de inf. nr. 61 Cluj. La rangul de locotenenți sublocotenenți: Ioan Valena la reg. de inf. nr. 43 Biserica albă, Traian Mutiu profesor la școala militară reală superioară din M. Weiskirchen, Vasile Spătaru la reg. de inf. nr. 31 Sibiu, Simion Ilieșu la reg. de inf. nr. 64 Orăștie, George Bora dela reg. de artil. nr. 34 Brașov, Aurel Popescu dela reg. de artil. nr. 36 Sibiu. La rangul de sublocotenenți, cadeții Radul Nicoară dela reg. de căilor ferate, Andrei Drencea dela reg. de inf. nr. 2 Brașov, Zeno Herbay dela reg. de inf. nr. 2 Brașov, Octavian Căteanu dela reg. de inf. nr. 51 M. Oșorheiu, Livius Rădu, batalionul de vânători nr. 33 Tremhovla, Ovid Soreșcu la reg. de inf. nr. 2 Brașov.

Logodnă. Dl. Vasile Oana, ales preot în Sebeșul săsesc, s'a logodit cu d-șoara Lucia Medean, fiica protopopului S. Medean. Tânăra păreche a dăruit în locul anunțurilor de logodnă, 20 cor. pe seama fondului ziariștilor români.

Procesul studentului Mandachescu. Luni s'a deschis la tribunalul din București procesul studentului Mandachescu și al birjarului Avramov, cari au imprumutat pașapoartele lor lui Cătăraș și Chirilov. Tribunalul, după ascultarea vorbirii roșite din partea procurorului, și după ascultarea vorbirilor de apărare ale advocaților, a declarat fapta inculpaților de simpă imprudentă și a condamnat pe fiecare dintre ei la câte cinci lei amendă.

Aparate nouă de sburat pentru armată. Autoritățile militare au cumpărat zi'ele acestea un biplan s'istema Albatros, având un motor cu putere de o sută de cai. Aero-planul s'a construit în Berlin. În 6 Maiu s'au făcut cu el încercări pe aerodromul dela Eschamend. Tot acolo a sosit în ziua următoare un pilot francez, care va sbura în fața cercurilor militare cu un nou tip de aeroplan.

Sale nouă în British-Museum. Din Londra se scrie că în British-Museum s'au deschis, în prezența familiei regale, două sale nouă, care poartă numirea „Galeria regelui Eduard.” Galeria aceasta cuprinde lucrări de artă japoneză și chineze. Sunt foarte frumoase stampele din veacul al cincisprezecelea, în deosebi produsele școlii germane. Schițe și deseneuri vechi și moderne întregesc colecția muzeului, despre care presa scrie cu mare entuziasm.

Deputațiune turcească la țar. Ministrul turcesc de interne, beul *Talaat*, în fruntea unei comisii turcești a sosit alaltăieri, Luni, la Livada și s'a prezentat la țar și la ministrul de externe Sasonov.

Mare cutremur de pământ. Intreg ținutul Cataniei din insula Sicilia, cum am anunțat, a fost bătut Sambătă de un puternic cutremur de pământ. Catastrofa s'a întâmplat seara la 7 ore, și s'a repetat după o oră în dimensiuni și mai îngrozitoare. În patru locuri s'au prăbușit toate clădirile; în alte 4 au mai rămas bisericile și școalele, ear celelalte case au căzut în ruine. Numărul cadavrelor trece peste 1500; al răniților este și mai mare. Regele Italiei a dat pentru cei nenorociți prin cutremur o sută de mii de lire. Guvernul italian, orașele din țară și străinătate asemenea se grăbesc a veni în ajutorul poporațiunii greu încercate.

Congres de femei la Roma. Luptătorile pentru drepturi civile se întrunesc mâine în 14 Mai la Roma, unde își țin congresul internațional. Afară de țara noastră, sunt reprezentate mai toate țările europene, apoi America și Australia. Programa lucrărilor cuprinde obiecte de mare interes, astfel este bunăoară: îndreptățirea egală a mamei cu a tatălui, a femeii cu a bărbatului, dezvoltarea pe temeiul internațional a birourilor de plasare, apărarea tinerelor fete pe vapoare, s'istarea caselor publice, instituirea de cursuri pentru împedecarea emigrării ș. a. În onoarea congresistelor, Roma aranjează festivități splendide.

Exercițiile flotei austro-ungare. Trei vase de război și două încercătoare, aparținătoare flotei austro-ungare din marea mediterană, fac acum exerciții de-alungul țărmurilor egiptene. Vasele au intrat săptămâna trecută în portul Alexandriei, unde vor sta douăsprezece zile.

Consulate în străinătate. Scupștina din Be'grad votând bugetul pe 1914, a în-cuviințat și înființarea de consulate sărbești în străinătate. Pentru Austria are să se înființeze un consulat general în Viena și consulate în Praga și Triest; Berlinul, Bucureștii, Constantinopolul și Durazzo vor primi câte un consulat general.

Invenție. Din Milano se scrie, că un chemician cu numele Partini, după numeroase experimente făcute asupra animalelor, a aflat o metodă nouă pentru a împedeca putrezirea și a conserva corpul omenesc mult timp după moarte. Chemicianul a arătat cadavrul unui bărbat de 30 de ani care, în urma aplicării noului metod, a stat patru luni expus la aer, fără să sufere vre-o schimbare. Corpul omului este întocmai așa, cum era în momentul, când a încetat din viață.

Avis membrilor soc „Șoimii.” Fiind lucrările de construire a terenului pentru lawn-tennis aproape terminate, doritorii de a lua parte la jocul de tennis sunt poșiți pe mâne Joi, la orele 4 și 1/2 d. a. la o consfătuire în sala dela școala centrală.

Biserica ocultistilor. Epoca actuală este adeseori caracterizată de materialistă. Cu toate acestea în multe locuri se ivește reacțiunea. Nici odată, nici chiar la sfârșitul veacului al XVIII-lea, spiritismul n'a avut atâția aderenți, câți are astăzi. Exemplu interesant, din acest punct de vedere, este clădirea bisericii ocultiste. Un scriitor renumit berlinez și filozof gnostic, cu numele Rudolf Steiner, a publicat un apel către aderenții săi, invitându-i să contribuie în scopul zidirii unei biserici spiritiste. În vreme scurtă de câteva luni s'au adunat *trei milioane* de franci; așa s'au putut începe imediat lucrările de clădire a bisericii ocultiste. Clădirea imensă se va ridica la marginea unei păduri aproape de Basel și va putea cuprinde 1500 de credincioși. Pe frontispiciu are să poarte inscripția: *Științei spiritelor*. Inaugurarea se va face în Decembrie.

Numai pentru Alsacia-Lorena! Ziarul *Echo de Paris* scrie: Împăratul Wilhelm este un mare amic al lucrărilor de artă franceză. Îi plac mai ales tablourile, care înfățișează scene din războaie. Suveranul dorea foarte mult să ajungă în posesiunea unei panze a pictorului *Detaille*. După moartea artistului, împăratul a aflat, că tabloul dorit l-a moștenit un advocat parisian. Zilele trecute a și venit la advocat un trimis din partea curții dela Berlin și i-a oferit o sută de mii de franci pentru capodopera lui Detaille. Advocatul foarte politicos și serios a răspuns: „Îți fac oferta următor: primești tabloul, dacă împăratul Wilhelm dă în schimb Franței provinciile Alsacia și Lorena.” Trimisul a plecat. — Și împăratul? Se va mai gândi nițel...

Biroul central al partidului național român se află în Arad și a fost pus sub conducerea domnului Dr. *Sever Dan*, încredințat din partea comitetului național cu această conducere. În afacerile diferite naționale publicul românesc este rugat deci să se adreseze domnului Dr. Sever Dan, în Arad strada Zrinyi 1/a.

Coroane eterne. Dl. *Titu Morariu*, parch în Berghin, soția sa Victoria și fițele lor Dorica și Victoria, dăruiesc, întru vecinica pomenire a ficei respective surorii lor Getta, 5 cor., la Legatul Sabina Dr. Preda n. Andreica pentru ajutorarea copiilor săraci din Campeni, aplicați la meserii, al Fondului Episcopului Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriași. La acelaș legat au mai dăruit Aurelia Preda măr. Băcilă și ficele ei Viorica și Sabina, 60 bani; Nicolae Oțoiu, inv. măsar și Zosim Cichindelean, inv. cismar, câte 25 bani; Tache Șarpe și Marin Filipescu, mehanici (Luicola 71 Mons Road, Engl.) cor. 1-18; Nicolae Popa, măestru croitor de vestimente bărbătești și femeiești și soția sa Victoria n. Nandrea, 1 cor., și Petru Bendorfeanu, econ., în amintirea mamei sale n. Simtion, 1 cor. În loc de cunună pe bustul desvilit Duminecă la 3 Maiu n. c. al mult regretatului Ion Rusu Șirianu, familia prezidentului Reuniunii meseriașilor sibieni Victor Tordășianu, a contribuit cor. 2-50 la Legatul T. L. Albini pentru ajutorarea copiilor săraci din Cut, aplicați la meserii al fondului Episcopului Nicolae Popea, pentru masa învățăcelilor meseriași.

Bioscopul Apollo, va reprezenta *Mercuri* și *Joi* în 13 și 14 Maiu n. 1914 *Atlantis*. Noutate grandioasă a societății de filme „Nordisk”. Un cap d'operă din prezent, prelucrat în 5 acte pe un film de 3000 metri de lung, după romanul lui Gerhard Hauptmann. Cel mai perfect op, pe care l'a produs cinematografia până acuma.

Apel.

Comitetul „clubului sportiv ardelean”, conform hotărârei luate la 5 Mai a. c. în ședința de organizație a concursului sportiv, ce se va ține la Orăștie, roagă pe toți capii bisericii, frunții români și institutele de credit și economii din Ardeal, la cari s'au adresat cu apeluri, să binevoiască a retrimite cu întoarcerea poștei, declarațiile pentru că să nu întârziem cu tipărirea resp. cu trimiterea invitațiilor.

Spesele mari de circa 2000 coroane, necesitate de totăul concurs nu se pot acoperi, fără ajutorul tuturor. — Apelăm la toți înțelegătorii și iubitorii de sport, să doneze obiecte potrivite pentru premierea forțelor distinse. — Obiectele se trimit pe adresa Clubului (Kolozsár, Str. Király Nr. 18), iar acei, cari binevoiesc a dona sume în bani, cât de mică, să trimită paralele, cu indicarea destinațiunii, la institutul de credit și economii „Economu”.

Comitetul clubului sportiv ardelean.

Cărți și reviste.

Ștefan cel mare și Turcii. Sub titlul acesta a apărut în București, în editura institutului de arte grafice *C. Sfetea*, o lucrare de mare preț a domnului profesor universitar *I. Ursu* din Iași. Cu folosirea tuturor izvoarelor cunoscute, vechi și nouă, domnul profesor *I. Ursu* ne presintă pe Ștefan cel mare în adevărata sa mărire, în luptele cu Turcii. Cartea costă 4 lei și se poate comanda și prin librăria arhidiecezană din Sibiu.

Gheorghe Lazăr. Date nouă despre unul din cei mai de seamă dasăli români, scoase la iveală d'n arhivele vieneze, de *Dr. Avram Sădean*, profesor la seminarul român din Arad. Lucrare celită la adunarea generală a Reuniunii învățătorilor ort.-români din d'ecceza aradană, ținută în 1913 la Șiria. Venitul este menit pentru „Fondul centenar al absolvenților”, în scop de-a ajuta elevii săraci dela inst. pedagogic din Arad. Prețul 1 cor. Broșura se poate procura dela autor.

Noi, organul studențimii române, Nr. 11 din 1914 a apărut cu următorul cuprins: Ceasul Zorii, * * — Cultul strămoșilor de Dr. Al. Tălășescu. — Sentințele lui Bhartrihari, de Dr. Ioan Urban Jank. — Scriori d'n Paris. Un cuvânt drept și binecumpănit, de Mircea Popovici-Max. — Canibalismele din Albania, de V. P.-M. — Cum se poate întârzia îmbătrânirea? de I. Corbu. — Marșul studenților, poezie de D. Zugrăvescu. — Din carnetul meu, de Vintilă Popovici-Max. — Bustul lui I. Russu Șirianu. — Ilustrațiuni: Gorunul lui Iancu. — Calvalcada de Joi 19 Martie (Mi-Carême). — Părintele Haralambie Balamace și fratele său Solir. — Ioan Russu Șirianu.

Nr. 56/1914 Par.

(464) 1—3

Concurs.

Pe baza rezoluției consistoriale Nr. 863 Bis. 1914 se publică concurs cu termen de 15 zile pentru întregirea postului de cantor în parohia Deda, protopresbiteratul Reghinului.

Emolumentele împreună cu acest post conform stătoririi comitetului parohial în ședința din 19 Ian. 1914. sunt următoarele:

1. Dela fiecare familie 4 (patru) cupe cucuruz, sau în bani 80 fil.

4. Taxele stolare: dela probodul mare 1 cor. 60 fil., dela probodul mic 1 cor., dela sfeștani, liturgii 1/3 parte (terțialitate) dela maslu 1 cor., dela cununii 1 cor., terțialitatea din pâinea ce să adună și din toate venitele dela serviciile împreună cu cantor. Toate venitele cantonale se urcă după starea de astăzi la suma de 600 cor. (șase sute cor.) anual.

Concurenții au să-și aștearnă petițiile instruite cu (Estras de botez.) 2 „Testimoniu școlar.” 3. Atestat de calificare conform disp. din stat org., și eventual adevăruri de serviciu la oficiul protopresbiterat în termenul deschis

Concurenții să se prezenteze la biserică pentru a și arăta destoinicie în tipic și cântări și a face cunoștință cu poporul. Cei cu cunoștințe muzicale vor fi preferați.

Deda, la 20 Martie (2 Aprilie) 1914.

Pavel Suciu
paroh, preș. com. par.

Ioan B. Orsianu
notar.

Vidi:

Vasile Duma
protopop.

Nr. 231/1914 protop.

(463) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II. **Biertan** (Berethalom), din protopresbiteratul Mediașului, în sensul ven. ort. consist. dato 4 Martie a. c. Nr. 2364 bis. se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Competenții au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul deschis, și după prealabila încuviințare să se prezinte în parohie pentru a cânta, cuvânta, resp. a celebra.

Mediaș, la 13 Aprilie 1914.

Oficiul protopresbiterat gr-or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopop.

Nr. 174/1914.

(462) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei a II-a de clasa primă din **Pianul** de sus, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele sunt cele fasonate în tab. B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții să-și aștearnă cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterat, și în conformitate cu dispoziții regulamentului pentru parohii să se prezenteze în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 8 Aprilie 1914.

Oficiul protopresbiterat al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medean
protopresbiter.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiu:**

Masa ieftină

Gătirea mâncărilor de dulce și de post.

Rețete de bucate simple și bune

de
Zotti Hodoș.

Prețul cor. 1.20 + 10 fil. porto.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare:

PSALTIREA proorocului și împăratului David.

— Ediția a III-a. —

Prețul legat cor. 1.60 + 20 fil. porto.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Nr. 408/1914 protopresb.

(461) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. II. **Stoiceni** din tractul Cetății-de-peatră se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Venitele sunt cele cuprinse în coala B. de congruă.

Concurenții, — dela cari se pretinde calificare și de VIII cl. gimn., — să-și înainteze petițiile cu documentele trebuincioase subsemnatului oficiu și cu prealabilă încuviințare, să se prezinte în biserică, în termenul deschis.

Lăpușul-ungurese, la 14/27 Aprilie 1914.

Oficiul protopresbiterat gr-or. român al tractului „Cetatea-de-peatră” în conțelegere cu comitetul parohial din Stoiceni.

Andrei Ludu
protopop.

Nr. 157.

(456) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua **Vingard**, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele sunt cele fasonate în tab. B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și aștearnă cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul stabilit subsemnatului oficiu protopresbiterat, și până inclusive 8 zile înainte de alegere să se prezenteze în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 27 Martie 1914.

Oficiul protopresbiterat al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Ad. Nr. pp. 526/1914.

(457) 3—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Muntele-rece** cu prediul **Cerc** prin aceasta se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții la acest post au a-și așterne suplicile subsemnatului până la termenul susindicat, fiind instruite conform normelor în vigoare și a se prezenta în parohie în vre o Duminică ori sărbătoare cu prealabila încuviințare, spre a fi cunoscuți din partea poporului.

Cluj, la 12 Aprilie 1914.

Oficiul protopresbiterat rom. gr-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Taliu Roșescu
protopresbiter.

Tineră și frumoasă

vei fi și D-Ta dacă vei
folosi crema și săpunul

ZEIDIJJE

Un borcănuț de probă 80 fileri, borcănuț dublu **Cor. 1.60**, borcănuț mare aurit **Cor. 2.40**, săpunul **1 Cor.**, praf de spălat **Cor. 1.50**, pudra (alb, roșu, crem) **2 Cor.**, fleur de Roses „Zeidiije” **3 Cor.**, vopsea inofensivă roșie de trandafir, care se folosește de dame cu ten palid. Avantagiul e că nu se observă coloritul nenatural. — Se află în toate farmaciile, drogherii și parfumeriilor. De mulțori premiată. Feriți-Vă de imitațiuni! Cereți descrierea pentru îngrijirea frumuseții a femeilor orientale dela firma din jos.

Singurul fabricant:

Parfumerie Orientale „Zeidiije” G. Procke

(451) Brcka, Bosnia.

4—15

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare:

Monografia

bisericilor, școalelor și reuniunilor
române din Făgăraș.

De

Nicolau Aron,
paroh ortodox român.

Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiu:**

Constituția

bisericeii gr-or. române din Ungaria
și Transilvania

sau

Statutul organic

comentat și cu concluzile și normele referitoare întregit

de

Ioan A. de Preda,

advocat și fiscal al Consistoriului arhidiecezan gr-or. rom. din Sibiu.

Prețul 2 cor. + porto 20 fil.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiu:**

Notițe

despre

întâmplările contemporane

scrise de

Ioan cavalier de Pușcariu.

Prețul broș. 3 cor. + porto 20 fil.

Legat cor. 3.50 + porto 30 fil.

Cărți nouă apărute

se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană, Sibiu.

Archibald, *Impresii de Călătorie*, note de om născut. Prețul cor. 2.50. + 20 fil. porto.

Boldor A., *Dare de samă* asupra mișcării literare pedag. din anul școlar 1912/13. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Bunea Dr. A., *Încercare de Istoria Românilor* până la anul 1382. Scriere postumă cu un Portret foarte bine reușit al autorului. Prețul 5 cor. + 20 fil. porto.

Caragiale I. L., *Teatru*, opere complete. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Cartea Verde, textul tractatului de pace dela București 1913. Prețul cor. 1.50. + 20 fil. porto.

Cazaban A., *Între Femeie și piscică*, romane. Prețul cor. 1.50. + 20 fil. porto.

Chirișescu M. I., *Grănicerul*, romane. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Coșbuc G., *Fire de Tort*, poezii. Ediție nouă cu 100 pagini mai mare decât ediția anterioară. Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

Diamandy G., *Chemarea Codrului*, poveste vitească în 3 acte. Prețul cor. 1.50. + 10 fil. porto.

Drăgescu Dr. I., *Pro patria*, *Povestire despre începutul și menirea neamului românesc*. Prețul 3 cor. + 30 fil. porto.

Dallu P., *Gruia lui Novac*. Epopee alcătuită din cântecile de viteză ale poporului român. Cu ilustrații de A. Murnu. Ed. simplă cor. 1.50, ed. de lux cor. 2.50. + 20 fil. porto.

Eroii Noștri, pagini alese din istoria neamului. 3 broșuri à 30 bani. Broșura I conține: Răsboaiele între Români și Daci. Broșura II conține: Dacia sub Traian. Broșura III conține: Muntenia și Moldova, întâiele lupte cu Ungurii. Broșurile acestea sunt scrise pe înțelesul poporului. Porto 10 fil.

Farago E'ena, *Din taina vechilor Răspântii*, poezii. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

Filipescu N., *Discursuri politice*, publicate de N. Pandelea. Vol. I. 1888—1901. Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

Flaubert G., *Salambo*, roman. Tradus de Ludovic Dauș. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Galaction G., *Biserica din Războare*, romane și schițe. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Ghica Ioan, *Pământul și Omul*, ilustrat. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Goethe, *Faust*, tragedie. Traducere în versuri de Ion Gorun. Prețul 1 coroană. + 10 fil. porto.

Hamat Alexiu, *Noua lege militară*. Extras din lege și tălcuirea ei. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

Herz A. de, *Bunicul*, comedie în 3 acte. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Hodoș E., *Frumoasa din Nor*, și alte povești. Prețul cor. 2.50. + 20 fil. porto.

Hodoș Z., *Masă ieftină*, gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune. Prețul cor. 1.20. + 10 fil. porto.

Horia-Petra-Petrescu, *Văduvia* și alte șase monoloage pentru bărbați și dame tinere. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

In Teara lui Vlaicu. Prinos pomenirii lui Aurel Vlaicu. Prețul 80 fil. + 5 fil. porto.

Ionescu Sisești G., *Călător*. Prețul cor. 1.50. + 10 fil. porto.

Iorga N., *Note de Drum*. Prețul cor. 1.25 + 10 fil. porto.

Iorga N., *Istoria Statelor Balcanice în epoca modernă*, Lecții ținute la Universitatea din București. Prețul cor. 3.50 + 30 fileri porto.

Irimescu Căndești I., *Pe durmurile Cadri-laterului*, impresii și note. Prețul cor. 1.50 + 10 fil. porto.

Katargiu B., *Discursuri Parlamentare* 1859-1862. Prețul 3 cor. + 20 fil. porte.

Lazar Stefan, *Floarea Betuliei*, roman din epoca Asiro-Babiloniană. Traducere autorizată de Alexandru Ciura. Prețul cor. 1.80. + 10 fil. porto.

Lăcea Haralamb G., *Dincolo, Din Dunăre în Balcani*. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Legea pentru Curtea de Casație și de Justiție. Prețul 2 cor. + 30 fil. porto.

Locusteanu P., *Suntele Nebuni*, schițe umoristice. Prețul cor. 1.50. + 10 fil. porto.

Lovinescu E., *Aripa morții*, roman. Prețul cor. 1.80. + 10 fil. porto.

Lupaș Dr. I., *Șaguna și Eötvös*, conferință ținută în sala festivă a gimnaziului din Brașov la 6 Decembrie 1913 și la „Asociațiunea” din Sibiu la 8 Decembrie 1913. Prețul 50 fil. + 5 fil. porto.

Minulescu I., *De vorbă cu mine însu-mi*, poezii, cu desemnuri de Iser. Prețul 3 cor. + 10 fil. porto.

Moldovan S., *Ardealul II*, Ținuturile de pe Murăș. Prețul 90 fil. + 10 fil. porto.

Mureșanu Iacob, 1812—1887 *Album Comemorativ*. Prețul cor. 3.50. + 20 fil. porto.

Murnu G., *Istoria Românilor din Pind Vlahia mare* 980—1259, studiu istoric după izvoarele Bizantine. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

Pătrășcanu D. D., *Timotei Mucenicul*, romane. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Pillat I., *Eternități de o clipă*, poezii. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

Popescu General Al. Candiano, *Răsboiul Neatârândrei*, asaltul și luarea Griviței. Prețul 3 cor. + 30 fil. porto.

Pușcariu Ioan cavalier de, *Notițe despre întâmplările contemporane*. Broșată cor. 3, legată cor. 3.50 + 20 fil. porto.

Pușcariu Dr. I., Ioan de Preda, Dr. L. Borcea, Dr. I. Lupaș, Dr. Ioan Mateiu și Dr. S. Dragomir, *Contribuțiuni istorice privitoare la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc*. Prețul 4 cor. + 30 fileri porto.

Rădulescu-Niger N., *Orfanii Neamului*, Roman Naționalist. Prețul 4 cor. + 20 fileri porto.

Sedoveanu M., *Priveliști Dobrogene*, romane. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Schiopul I. I., *Chestiunea polonă*. Rolul co-operativelor în lupta de conservare națională a Polonilor din Germania cu o hartă explicativă. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

Sergent St. G., *Amintirile mele din Răsboiul pentru Independență*. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Simionescu-Râmnicăneanu M., *Propilee Artistice*, articole Teoretice și Dări de seamă. Prețul cor. 2.50. + 20 fil. porto.

Stanca Dr. S., *Pocăiții*, Studiu pentru combaterea sectei pocăiților. Prețul 4 cor. + 20 fil. porto.

Stoica G., *Alte vremuri*, schițe și povestiri. Al 3 lea volum din Biblioteca Scriitorilor dela noi care apare sub aspicile „Asociațiunii”. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Suciu Em., *Țiganul la vânat*, comedie originală în două acte și *Arde în țigănie*, în versuri. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Theodorian Caton, *Povestea unei Oddi*, romane. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

Virgiliu, *Enaida*, tradusă în proză de N. Pandelea. Prețul cor. 2.50. + 20 fil. porto.

Vitejiile lui Mihai-Vodă, documente publicate de Nerva Hodoș. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Vlahuță A., *Dreptate*, romane. Ediția I-ă a acestei cărți s'a trecut în decurs de vreo câteva zile toate și a eșit deja ediția II a în 5—6 mii de exemplare. Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.